

27.6.2021

NOAHs kommentar til:

Udkast til revision af statsstøttereigningslinjerne for klima, energi og miljø

Det er umuligt at tro på, at fremtidige statsstøtteordninger baseret på retningslinjerne i dette udkast, vil føre til opfyldelsen af Green Deal og EU's mål for klima og biodiversitet. På klimaområdet foreslås der støtte til en række problematiske teknologier indenfor "foranstaltninger til reduktion af drivhusgasemissioner", herunder forskellige former for bioenergi, fossil gas og brint.

Det bør naturligvis ikke under nogen som helst omstændigheder være tilladt at yde støtte til afbrænding eller udvinding af fossile brændstoffer eller infrastruktur til disse.

Det bør heller ikke være tilladt at yde støtte til afbrænding af biomasse. NOAH arbejder for at de forskellige former for energi baseret på biomasse ikke skal kunne defineres som støtteberettigede "vedvarende energikilder". Vi ønsker tværtimod, at der skal kunne gives statsstøtte til afvikling af allerede etablerede anlæg baseret på biomasse på linje med støtten til udfasning af kul m.v. som er foreslået i udkastet.

Udkastet er gennemsyret af et krav om teknologineutrale ordninger, som vi mener kan være direkte skadelig, når det kombineres med den alt for brede definition af støtteberettigede teknologier, som udkastet også præsenterer. Desuden hindrer kravet om teknologineutralitet medlemsstaterne i at støtte de teknologier, der er bedst egnede til den langsigtede udvikling af deres specifikke energistruktur og politikker, der kan fremme lokale løsninger.

Lige nu skal samfundet fokusere på energibesparelser og på at øge andelen af reelt vedvarende energi i energimixet, og før andelen er tæt på 100 procent, er der ingen grund til at bruge en masse energi på en langt fra udbygget teknologi som brint.

NOAHs anbefalinger:

Ingen former for bioenergi skal være berettiget til statsstøtte eller afgiftsfritagelser

Bioenergi skal ikke regnes som en kilde til vedvarende energi, og skal ikke kunne tildeles statsstøtte, hverken direkte eller indirekte i form af afgiftsfritagelser.

Det gælder både for biomasse fremstillet på landbrugsjord til biogas, biobrændstoffer m.v., og for træbiomasse fra skovene, der anvendes til produktion af el og varme.

Både landbrugsjorden og skovene er udsat for fortsat udpining af det organisk bundne kulstof, og enhver form for ekstra forbrug vil give anledning til yderligere ændringer i arealanvendelsen både i Europa og globalt.

EU Kommissionen har gentagne gange dokumenteret, at de europæiske skoves kulstoflagring har været faldende siden 2010 og forventes at falde yderligere bl.a. på grund af øget efterspørgsel på biomasse til energi. Senest har EU's egen forskningsenhed Joint Research Centre i år har udgivet: "[The use of woody biomass for energy production in the EU](#)", der peger på, at næsten ingen former for træproduktion til bioenergi kan anvendes uden at kompromittere både klima og biodiversitet – og dermed EU's Green Deal.

Der er således en modsætning mellem på den ene side de foreslåede muligheder for at yde statsstøtte til bioenergi, og på den anden side at vægte støtte til naturgenopretning og "naturbaserede løsninger".

(I Danmark har afgiftsfritagelse fra energi- og CO₂-afgifter været den drivende kraft i forhold til den hurtige omstilling fra fossilt kul til biomasse. Årligt beløber disse afgiftslettelser sig på omkring 7 milliarder kroner. Dette store beløb kunne have været anvendt til en øget omstilling til ægte vedvarende energikilder. Det bør samtidig ses i lyset af, at der i dag efterhånden er bred accept af, at biomasse ikke kan ses som andet end en "overgangsløsning".)

Der skal kunne gives statsstøtte til afvikling af allerede etablerede anlæg baseret på biomasse på linje med støtten til udfasning af kul m.v.

Erfaringen har vist, at det ensidige fokus på nødvendigheden af at komme væk fra at bruge fossile brændstoffer har ført til et voldsomt øget forbrug af biomassebaserede brændsler. Hvis dette udkast bliver vedtaget i sin nuværende form, vil det trække udviklingen yderligere i den forkerte retning, hvor der omstilles fra fossile brændsler til biobrændsler.

Hverken fossil gas eller biogas skal have statsstøtte

Europa-Kommissionen lægger op til, at fossil gas (EC kalder det naturgas) fortsat kan modtage statsstøtte. Ifølge udkastet kan fossil gasprojekter (inkl. infrastruktur til fossil gas) betragtes som en foranstaltning til reduktion af drivhusgasemissioner og dermed være støtteberettiget. Men fossil gas er simpelt uforenelig med Green Deal-målene, og de garantier, som EC foreslår for at begrænse støtten til fossil gas, er ikke tilstrækkeligt til at minimere risikoen for strandede aktiver for skatteydernes regning, og regningen for omstillingen til et forbrændingsfrit samfund udskydes i al væsentlighed til næste generation.

Støtte til fossil gas vil låse EU til at bruge fossil gas, og Danmark bør ikke give opbakning til, at gasprojekter kan få støtte.

Introduktionen af brint og såkaldt "grønne gasser" (syntetisk gas og biogas) bruges som skalkeskjul for fortsat støtte til gas infrastruktur. Et beredskab til at håndtere en beskeden mængde fremtidig "vedvarende" gas bruges som argument for en enorm udbygning af kapaciteten på gasområdet. Men biogas bør slet ikke figurere på en liste over teknologier til reduktion af drivhusgasemissioner, da potentialet for en produktion af biogas, der reelt bidrager til at reducere emissionerne, er stærkt begrænset. De øvrige teknologier er så langt fra at være udviklet, at der ikke er behov for en bindende tidslinje for overgangen til anvendelsen af disse.

Der skal kun produceres brint, hvis der etableres ekstra VE

Som reglerne er nu, kan der produceres brint, hvor energiforsyningen til elektrolysen stammer fra biomasse. Dette bør naturligvis ikke være tilladt.

Danmark bør arbejde for, at energien til produktion af brint skal være additional og ikke stamme fra kraftværker baseret på fossile brændsler eller biobrændsler.

Man opnår ikke meget ved at producere brint med vedvarende energi, hvis det resulterer i, at der er mindre vedvarende energi til andre formål. Der følger et betydeligt energitab med ved produktion af brint, så alt i alt øges udledningen, hver gang brint-produktionskapaciteten stiger, med mindre der stilles strenge krav til additionalitet. Lige nu skal samfundet fokusere på energibesparelser og øge andelen af reelt vedvarende energi (altså eksklusiv bioenergi) i energimixet, og før andelen er tæt på 100 procent er der ingen grund til at bruge en masse energi på en langt fra udbygget teknologi.

Beklageligvis (1) behandles low-carbon og vedvarende brint ens, (2) er kulstofintensivt brint ikke fuldstændig udelukket, og (3) sigter kravene til brintinfrastruktur ikke mod at undgå, at EU låses fast i en infrastruktur, som senere viser sig at blive meget dyr at komme ud af. Danmark bør som absolut minimum arbejde for, at disse tre forhold ændres.

Fjern alle henvisninger til "low-carbon" teknologier, da dette vil blive brugt af industrier inden for atomkraft, brug af fossile brændstoffer og biobrændsler for at få fodfæste i de miljørettede statsstøtteregele.

Teknologispecifik støtte skal være reglen, ikke undtagelsen

Udkastets favorisering af teknologineutrale ordninger tillader ikke medlemsstaterne at støtte de teknologier, der er bedst egnede til den langsigtede udvikling af deres specifikke energistruktur, til lokale betingelser og politikker for at fremme lokale løsninger, specifikke strategier for udrulning af vedvarende energi, samfundsmæssige overvejelser osv.

Forpligtelsen til udbudsprocesser skal udfases

Forpligtelsen til udbudsprocesser skal udfases og erstattes af langsigtede investeringer, der sikrer mekanismer, der fremmer borgernes deltagelse i energiproduktion, såsom feed-in-mekanismer.

Hvor udbud forbliver anvendt, skal det designes væsentlig bedre.

Flere problemer relateret til auktioner er blevet identificeret: Resultater fra auktion har i mange tilfælde vist lave realiseringsgrader, inklusive men ikke begrænset til, strategisk underbud og begrænset udvikling af mindre modne teknologier, hvorimod solcelleanlæg vinder de fleste teknologineutrale auktioner på grund af dets lave omkostninger.

Inkluder en særlig kategori af støtte til energifællesskaber og SMV'er, hvor barrierer såsom obligatorisk auktion fjernes, så medlemsstaterne kan levere målrettet støtte

Små og mellemstore energiproducenter, kooperativer og energifællesskaber har brug for passende regulering og støtte. Adgang til finansiering for SMV'er og lokale energifællesskaber kunne forbedres kraftigt med et kapitel specifikt om typer af støtte til SMV'er og lokale energisamfund. Dette vil være i tråd med et af de centrale mål for pakken om ren energi om at sætte borgerne i centrum for energiomstillingen, herunder det reviderede direktiv om vedvarende energi (RED). Det er vigtigt, at gennemførelsen af artikel 21 og 22 i RED II finder sted i de reviderede retningslinjer for statsstøtte, og at en mulig juridisk ramme fjerner hindringerne for statsstøtte til energifællesskaber. Dette inkluderer delvis at give medlemsstaterne mulighed for at yde støtte til lokalt ejerskab af vedvarende energi på en måde, som de mener er mest passende og fri for indblanding fra statsstøttereglerne.

Etabler en særlig kategori af støtte til vedvarende energi og energieffektivitet, der anerkender deres betydning og fastlægger den nødvendige ambition for at muliggøre massive borgerinvesteringer.

Venlig hilsen

Henning Bo Madsen (7175 0816), Jacob Sørensen (6199 1865)
og Bente Hessellund Andersen (2929 4527)